

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
 ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
 ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜ. ΚΟΙΝ. ΑΣΦ/ΣΕΩΝ
 Δ/ΝΣΗ : ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦ/ΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ
 ΤΜΗΜΑ: Α'
 Ταχ.Κώδικας:10110
 Πληρ.: Φ. ΓΚΙΚΑ
 Τηλ. : 210-3368128

1748/05.05.16

15/1/16
 1. Α. Μ. Δ. Δ. Δ. Δ.
 6/5/2016

2 + 3 + 4 + 5

Αθήνα, 25-4-2016
 Αρ. Πρωτ. Φ80000/οικ.14465/608

ΠΡΟΣ: ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
 ΓΕΝ. ΔΙΕΘΥΝΣΗ ΑΣΦ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
 Δ/ΝΣΗ ΠΑΡΟΧΩΝ
 ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΥΡΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ
 ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 8
 Τ.Κ. 102 41 - ΑΘΗΝΑ

Δ17
 Δ

6461
 05.05.16
 Δ.Γ.

ΚΟΙΝ.: 1. ΕΤΕΑ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ
 ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 13-15
 Τ.Κ. 105 57 - ΑΘΗΝΑ
 2. ΕΤΕΑ - Δ/ΝΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΩΝ
 ΠΕΙΡΑΙΩΣ 9-11
 Τ.Κ. 105 52 - ΑΘΗΝΑ

ΘΕΜΑ: Συνυπολογισμός του χρόνου επιδότησης λόγω ασθένειας για τη συμπλήρωση των συνταξιοδοτικών προϋποθέσεων για τη χορήγηση μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Σχετικά με τη δυνατότητα συνυπολογισμού του χρόνου επιδότησης λόγω ασθένειας για τη συμπλήρωση της ειδικής προϋπόθεσης των 100 ημερών ασφάλισης ανά έτος την τελευταία 5ετία πριν από το έτος υποβολής της σχετικής αίτησης για χορήγηση μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, και μετά από ερώτημά μας που υποβλήθηκε στο γραφείο Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου μας, σας γνωρίζουμε ότι επ' αυτού εδόθη η αρ. 35/2016 ατομική γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου η οποία έγινε αποδεκτή από τον κ. Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Ειδικότερα με τη γνωμοδότηση αυτή γίνονται δεκτά τα εξής:

Σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 40 του ν.2084/1992, όπως ισχύουν, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος με προϋποθέσεις που ίσχυαν μέχρι 31-12-2010, ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, λογίζεται, πλην του χρόνου πραγματικής ασφάλισης, μεταξύ άλλων, ο χρόνος επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας καθώς και ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας και μέχρι διακόσιες (200) ημέρες για κάθε αιτία, κατά την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης σε κάθε περίπτωση.

Επίσης, με τις διατάξεις του αρ. 40 του ν.2084/1992, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με τις διατάξεις του αρ. 10 παρ. 18 του ν.3863/2010 και του αρ. 40 του ν.3996/2011, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1-1-2011 και εφεξής με βάση τις αυξημένες χρονικές και ηλικιακές προϋποθέσεις του αρ. 10 του ν.3863/2010, ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, λογίζεται, πλην του χρόνου πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης, μεταξύ άλλων και ο χρόνος επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας, καθώς και ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας και μέχρι 300 ημέρες, ανεξαρτήτως χρονικής περιόδου.

Ο χρόνος επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας, όπως και ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας συνυπολογίζονται για τη συμπλήρωση των απαιτούμενων προϋποθέσεων για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος των ασφαλισμένων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, τόσο ως προς τη λήψη πλήρους σύνταξης όσο και ως προς τη λήψη μειωμένης σύνταξης, στην περίπτωση της οποίας όμως πρέπει να πληρείται και η ειδική προϋπόθεση των 100 ημερών ασφάλισης ανά έτος την τελευταία 5ετία πριν από το έτος που υποβάλλεται η αίτηση για συνταξιοδότηση.

Η ανωτέρω προϋπόθεση δηλαδή οι ανά 100 ημέρες ασφάλισης την τελευταία πενταετία θεσπίστηκε προκειμένου για τη διαπίστωση της ύπαρξης ενεργού ασφαλιστικού δεσμού μεταξύ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και του ασφαλισμένου κατά την κρίσιμη 5ετία, και συνεπώς να διαπιστωθεί ότι ο ασφαλισμένος δεν είχε στερηθεί κατά την εν λόγω χρονική περίοδο τη δυνατότητα προς εργασία, όχι από υπαιτιότητά του, αλλά από αντικειμενική αδυναμία, και η οποία δύναται να καλυφθεί με την επιδοτούμενη ανεργία.

Όπως έκρινε το ΣτΕ με σειρά αποφάσεων που 1175/2005, 20/2006, 2282/2009, 981/2010) στην περίπτωση που ο ασφαλισμένος δεν συμπληρώνει 100 ημέρες εργασίας ανά έτος στην κρίσιμη πριν από τη συνταξιοδότηση 5ετία, προκειμένου να λάβει μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος, δύνανται να συνυπολογίζονται, για τη συμπλήρωσή τους, οι ημέρες επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας και μέχρι διακόσιες (200), θέση η οποία έχει ληφθεί και από το Υπουργείο με το με α.π. Φ80000/9546/649/3-5-2012 (ΑΔΑ: Β49ΨΛ-2ΘΥ) έγγραφο.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι και κατά τη χρονική περίοδο που ο ασφαλισμένος είναι ασθενής δεν απέχει από την εργασία του λόγω δικής του υπαιτιότητας, αλλά και πάλι λόγω αντικειμενικής αδυναμίας προς παροχή εργασίας. Συνεπώς, οι ημέρες εργασίας κατά τις οποίες ο ασφαλισμένος επιδοτείται λόγω ασθένειας από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δεν συνιστούν εκδήλωση βουλήσεως του ασφαλισμένου για αποχώρηση από τον ασφαλιστικό οργανισμό και συνεπώς δεν θεωρείται ως διαρραγείς ο ασφαλιστικός του δεσμός με το Ίδρυμα καθώς δεν προκύπτει σαφής βούληση του ασφαλισμένου περί διακοπής αυτού.

Κατόπιν των ανωτέρω, οι ημέρες εργασίας κατά τις οποίες ο ασφαλισμένος επιδοτήθηκε λόγω ασθένειας από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δύνανται να αντιεταπιστούν κατά ενιαίο τρόπο με τις ημέρες εργασίας όπου επιδοτήθηκε λόγω τακτικής ανεργίας και να συνυπολογίζονται για τη συμπλήρωση της απαιτούμενης ειδικής προϋπόθεσης των 100 ημερών ασφάλισης ανά έτος την τελευταία πενταετία πριν από το έτος υποβολής της σχετικής αίτησης, προκειμένου για τη λήψη μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗΣ Κ.Α.

Σ. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗΣ

Συνημμένα : 1 γνωμοδότηση προς Διοίκηση ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Εσωτ. Διανομή:

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα Κ.Α.
4. Γραφείο κ. Προϊσταμένου Γεν. Δ/σης Κ.Α.
5. Γραφείο κ. Νομ. Συμβούλου (Υπόψη κ. Χ. Μπρισκόλια)
6. Δ/ση ΚΑΜΑ
7. Δ/ση Πρόσθετης Ασφάλισης (Δ15)
8. Δ/ση Διαδοχικής Ασφάλισης (Δ16)

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ ΙΣΧΥΟΝ ΑΡΧΙΒΕΙΟ
Ο ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΙΚΑ - ΕΤΑΜ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΑΡ. ΠΡΩΤ. e-mail: 78
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 14-4-16

ΑΤΟΜΙΚΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ: 35/2016

ΑΡΙΘ. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ: Αριθμ. πρωτ. Φ.80000/25394/1530/7-1-2014 της Δ/σης Κύριας Ασφάλισης Μισθωτών – Τμήμα Α' της Γενικής Διεύθυνσης Κοινωνικής Ασφάλισης της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (ήδη Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης), όπως αυτό συμπληρώθηκε, αρχικώς, με το υπ' αριθμ. Φ.80000/20095/1449/10-10-2014 και, στη συνέχεια, με το υπ' πρωτ Φ.80000/56036/1834/5-1-2016 έγγραφο της ίδιας Υπηρεσίας (μετονομασθείσας σε Δ/ση Κύριας Ασφάλισης Μισθωτών και Ασθένειας Δ 13 – Τμήμα Α').

ΘΕΜΑ: Ερωτάται εάν επί συνταξιοδότησης με μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, δύναται να λαμβάνεται υπόψη για τη συμπλήρωση της ειδικής προϋπόθεσης των 100 ημερών ασφάλισης ανά έτος την τελευταία βετία, πριν από το έτος υποβολής της σχετικής αίτησης, και ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας.

Γνωμοδοτών: Χαράλαμπος Γ. Μπρισκόλας, Πάρεδροι, ΝΣΚ.

Ιστορικό

1. Η ερωτώσα υπηρεσία, υπέβαλε το ως άνω ερώτημα, με αφορμή την απευθυνόμενι προς το Υπουργείο από 15-6-2013 (αριθμ. πρωτ. 24056/755/7-8-2013) αναφορά του Ν. Γ. ο οποίος είχε ζητήσει να λάβει μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος, με τον συνυπολογισμό του χρόνου επιδότησής του λόγω ασθένειας, για τη συμπλήρωση της ειδικής προϋπόθεσης των 100 ημερών ασφάλισης ανά έτος την τελευταία 5ετία, πριν από το έτος υποβολής της σχετικής αίτησης, αίτημα όμως το οποίο του είχε απορριφθεί, γιατί, καίτοι ο εν λόγω ασφαλισμένος είχε πραγματοποιήσει 100 ημερομίσθια την τελευταία 5ετία, πλην ενός έτους κατά το οποίο υπολειπόταν ενός ημερομισθίου, στο οποίο ωστόσο αυτό έτος είχε επιδοτηθεί λόγω ασθένειας, κρίθηκε τελικώς ότι αυτός δεν πληρούσε τις χρονικές προϋποθέσεις των άρθρων 28 του α.ν. 1846/1951 και 40 του ν. 2084/1992.

Νομοθετικό πλαίσιο.

2. Με τις διατάξεις του άρθρου 28 παρ. 3α του α.ν. 1846/1951 (Α' 179), όπως αυτές ίσχυαν μετά την αντικατάστασή τους με το άρθρο 27 παρ. 1 του ν. 1902/1990 (Α' 138) και πριν την αντικατάστασή τους με το άρθρο 10 του ν. 3863/2010 (Α' 115), ήτοι μέχρι 31-12-2010, οριζόταν ότι αν ο ασφαλισμένος – η του Ιδρύματος συμπλήρωσε τον αριθμό ημερών εργασίας της παρ. 1 (ήτοι τον απαιτούμενο για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος), από τις οποίες ανά εκατό τουλάχιστον σε καθένα από τα πέντε ημερολογιακά έτη τα αμέσως προηγούμενα του έτους κατά το οποίο υποβάλλεται η σχετική αίτηση συνταξιοδότησης, δικαιούται σύνταξη λόγω γήρατος μειωμένη κατά το 1/200 της πλήρους μηνιαίας σύνταξης, για κάθε μήνα που λείπει από τα αντίστοιχα (οριζόμενα στην παρ. 1) όρια ηλικίας της πλήρους σύνταξης, εφόσον συμπλήρωσε ο μιν άνδρας ασφαλισμένος το 60^ο της ηλικίας του, η δε γυναίκα ασφαλισμένη το 55^ο έτος της ηλικίας της.

3. Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 28 παρ. 3α του α.ν. 1846/1951, όπως αυτές ισχύουν από 1-1-2011 και εφεξής, ήτοι μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 10 παρ. 13 του ν. 3863/2010 (που εκ παραδρομής αναφέρει ότι τροποποιεί την παράγραφο 5 του άρθρου 28 του ανωτέρω αναγκαστικού νόμου, αντί της αρθρής παραγράφου 3α του ίδιου άρθρου του νόμου τούτου) ορίσθηκε, ότι οι ασφαλισμένοι-ες δικαιούνται μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος από το Ίδρυμα εφόσον έχουν πραγματοποιήσει 4.500 ημέρες ασφάλισης και συμπληρώνουν, οι μιν άνδρες το αυτό ηλικιακό όριο που προέβλεπε η τροποποιούμενη διάταξη (ήτοι το 60^ο έτος της ηλικίας τους), το οποίο, δυνάμει της υποπαραγράφου ΙΑ.4 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222), αυξήθηκε από 1-1-2013 και μετά κατά δύο έτη και διαμορφώθηκε τελικώς στο 62^ο, οι δε γυναίκες το όριο ηλικίας (55^ο) που ίσχυε μέχρι 31-12-2010, προσαυξανόμενο κατά ένα έτος από

1-1-2011 και για κάθε επόμενο έτος μέχρι τη συμπλήρωση του 60^{ου} έτους της ηλικίας τους, και ανερχόμενο για το έτος 2011 στο 56°, για το έτος 2012 στο 57° και για το έτος 2013 και εφεξής – σύμφωνα με την υποπαράγραφο ΙΑ.4 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 – στο 62° έτος της ηλικίας τους. Προϋπόθεση για τη χορήγηση της μειωμένης αυτής σύνταξης (κατά 1/200 της πλήρους μηνιαίας σύνταξης για κάθε ελλείποντα μήνα από το απαιτούμενο ως άνω ηλικιακό όριο) είναι και με την διάταξη αυτή (του άρθρου 10 παρ. 13 του ν. 3863/2010) η πραγματοποίηση εκατό (100) ημερών ασφάλισης κατ' έτος την τελευταία προ της αίτησης συνταξιοδότησης πενταετία.

4. Εξ άλλου, με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 40 του ν. 2084/1992 (Α'165), όπως αυτές ισχύουν για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος με προϋποθέσεις που ίσχυαν μέχρι και 31-12-2010, ως χρόνος ασφάλισης για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, λογίζεται, εκτός από τον χρόνο πραγματικής ασφάλισης, μεταξύ άλλων, και ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας, καθώς και ο χρόνος τακτικής ανεργίας, μέχρι διακόσιες (200) ημέρες για κάθε αιτία, κατά την τελευταία, πριν από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης, δεκαετία, σε κάθε περίπτωση.

5. Επίσης, σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις όπως αυτές ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους, αρχικά με τις διατάξεις της παραγράφου 18 του άρθρου 10 του ν. 3863/2010, και στη συνέχεια με τις διατάξεις του άρθρου 40 του ν. 3996/2011 (Α' 170), για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1-1-2011 και εφεξής, με βάση τις αυξημένες ηλικιακές προϋποθέσεις του άρθρου 10 παρ. 18 του ν. 3863/2010, ως χρόνος ασφάλισης για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, λογίζεται, εκτός από τον χρόνο πραγματικής ασφάλισης, μεταξύ άλλων, και ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας, καθώς και ο χρόνος τακτικής ανεργίας, μέχρι τριακόσιες (300) ημέρες από κάθε αιτία, ανεξαρτήτως χρονικής περιόδου, στην οποία να ανάγονται οι ημέρες αυτές.

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

6. Έχει γίνει νομολογιακά δεκτό (ΣΤΕ 4292/2013) ότι, κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 40 του ν. 2084/1992 και παρά το αντίθετο γράμμα της διάταξης αυτής, οι ημέρες επιδότησης λόγω ασθένειας ή τακτικής ανεργίας συνυπολογίζονται, με τον τότε προβλεπόμενο περιορισμό των 200 ημερών, όχι μόνο για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος, αλλά και για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω αναπηρίας από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Τούτο συνάγεται, αφ' ενός μεν, από τη γενική διατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 40 του

ίδιου νόμου (βλ. και εισηγητική έκθεση της διάταξης αυτής) η οποία μεταξύ των χρόνων που λογίζονται ως χρόνοι ασφάλισης περιλαμβάνει και τον χρόνο επιδοτήσεως λόγω ασθένειας ή τακτικής ανεργίας, χωρίς να τον συνδέει ειδικώς με την περίπτωση της συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, αφ'ετέρου δε, από τη φύση του ασφαλιστέου κινδύνου στην περίπτωση της αναπηρίας (ανικανότητα) αλλά και από τον δικαιολογητικό λόγο για τον οποίο συνυπολογίζονται στο χρόνο ασφάλισης οι ημέρες επιδότησης λόγω ασθένειας ή τακτικής ανεργίας (αποχή του ασφαλισμένου από την εργασία του όχι από υπαιτιότητά του), λόγο που συντρέχει τόσο στην περίπτωση της συνταξιοδότησεως λόγω γήρατος όσο και στην περίπτωση της συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας, ώστε να είναι απολύτως δικαιολογημένη η αντιμετώπιση από τον νομοθέτη των περιπτώσεων αυτών κατά ενιαίο τρόπο (Σ.τ.Ε. 1975/2006 επταμ.).

7. Περαιτέρω και ενόψει της αδιάσπικτης διατύπωσης της ως άνω διάταξης, έχει επίσης νομολογιακά κριθεί (ΣτΕ 2002/2014, 20/2006 και 3695/2005 7μελούς): α) ότι ο χρόνος κατά τον οποίο ο ασφαλισμένος επιδοτήθηκε λόγω τακτικής ανεργίας συνυπολογίζεται για τη συμπλήρωση των ελάχιστων προϋποθέσεων που απαιτούνται για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης λόγω γήρατος σε κάθε περίπτωση, δηλαδή όχι μόνο της πλήρους σύνταξης, αλλά και της μειωμένης που προβλέπει η παράγραφος 3 περ. α' του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951), β) ότι ο συνυπολογισμός αυτός των ημερών επιδοτήσεως λόγω τακτικής ανεργίας θα χωρήσει υπό τις προϋποθέσεις που τάσσει η παράγραφος 2 του άρθρου 40 του ν. 2084/1992 (δηλαδή μέχρι 200 ημέρες κατά την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αιτήσεως για συνταξιοδότηση), γ) ότι οι ανωτέρω διατάξεις, στην περίπτωση κατά την οποία ο ασφαλισμένος του ΙΚΑ δεν συμπληρώνει 100 ημέρες εργασίας ανά έτος στην κρίσιμη πριν από τη συνταξιοδότησή του πενταετία, προκειμένου να λάβει μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος, καθιερώνουν τη δυνατότητα συνυπολογισμού των ημερών επιδοτήσεως λόγω τακτικής ανεργίας μέχρι 200 ημέρες προς συμπλήρωση των 100 ημερών ανά έτος και δ) ότι οι ίδιες διατάξεις δεν καθιερώνουν τη δυνατότητα μετάθεσης των χρονικών σημείων έναρξης και λήξης της κρίσιμης πενταετίας σε χρόνο προγενέστερο των πέντε ετών από την υποβολή της αίτησης για συνταξιοδότηση (ΣτΕ 2282/2009).

8. Μετά τα ως άνω νομολογιακά δεδομένα, ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, με το (επισυναπτόμενο στο έγγραφο του ερωτήματος) υπ' αριθμ. πρωτ. Φ.80000/9546/649/3-5-2012 έγγραφό του, και με το σκεπτικό αφ'ενός μεν, ότι η θέσπιση της ειδικής προϋπόθεσης των 100 ημερών ασφάλισης ανά έτος την 5ετία που προηγείται του έτους υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση, είχε ως σκοπό τη διαπίστωση της ύπαρξης ενεργού

ασφαλιστικού δεσμού μεταξύ του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ και του ασφαλισμένου κατά την κρίσιμη βετία και κατ'επέκταση τη διαπίστωση ότι ο ασφαλισμένος δεν είχε στερηθεί κατά την εν λόγω χρονική περίοδο τη δυνατότητα προς εργασία όχι από υπαιτιότητά του, αφ'ετέρου δε, ότι η επιδότηση λόγω τακτικής ανεργίας χορηγείται εφόσον: α) έχει προηγηθεί καταγγελία της σύμβασης εργασίας του ασφαλισμένου όχι από υπαιτιότητά του και β) ο ασφαλισμένος έχει ένα ελάχιστο αριθμό ημερών ασφάλισης κατά το χρονικό διάστημα πριν την απόλυσή του, τούτο δε σημαίνει ότι η επιδότηση λόγω τακτικής ανεργίας είναι επακόλουθο της διακοπής της εργασίας από την οποία απέχει ο ασφαλισμένος χωρίς υπαιτιότητά του ή και χωρίς τη βούλησή του και γ) με το δεδομένο ότι η σημερινή δυσμενής οικονομική και κοινωνική συγκυρία έχει οδηγήσει στην ραγδαία αύξηση του αριθμού των ανέργων, με αποτέλεσμα ένας μεγάλος αριθμός ασφαλισμένων να μην δύναται να πληροί την ειδική προϋπόθεση των 100 ημερών ασφάλισης ανά έτος την τελευταία βετία πριν από το έτος υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση, κατέληξε ότι ο χρόνος επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας από τον ΟΑΕΔ πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τη συμπλήρωση της ειδικής προϋπόθεσης των 100 ημερών ασφάλισης ανά έτος την τελευταία βετία πριν από το έτος υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση για τη χορήγηση μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

8. Το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (Γενική Δ/ση Ασφαλιστικών Υπηρεσιών Δ/ση Παροχών Τμήμα Κύριας Σύνταξης), με το (επίσης επισυναπτόμενο στο έγγραφο του ερωτήματος) υπ'αριθμ. πρωτ. Σ40/82/30-9-2014 έγγραφό του, και σε απάντηση του υπ'αριθμ. πρωτ. Φ80000/12930/918/20-6-2014 εγγράφου της ερωτώσας υπηρεσίας, με το οποίο του είχαν ζητηθεί οι απόψεις του αναφορικά με την δυνατότητα συνυπολογισμού και του χρόνου επιδότησης λόγω ασθένειας (εκτός εκείνου της τακτικής ανεργίας) για τη συμπλήρωση της ειδικής προϋπόθεσης των 100 ημερομισθίων κατ' έτος την τελευταία βετία, προκειμένου να χορηγηθεί μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος, διατύπωσε την άποψη ότι και στη περίπτωση αυτή (η οποία σημειωτέον ότι δεν καλύπτεται από τα πιο πάνω νομολογιακά δεδομένα, τα οποία περιορίζονται μόνο στο χρόνο επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας), θα πρέπει να συνεκτιμηθεί θετικά το γεγονός ότι οι ασφαλισμένοι όταν είναι ασθενείς, δεν απέχουν από την εργασία τους λόγω δικής τους υπαιτιότητας, αλλά λόγω αντικειμενικής αδυναμίας προς παροχή εργασίας, και κατά συνέπεια επιβάλλεται να δοθεί η δυνατότητα χορήγησης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος και σε αυτούς τους ασφαλισμένους που πληρούν την ειδική προϋπόθεση των 100 ημερών ασφάλισης κατ'έτος κατά την τελευταία πενταετία, μέσω του συνυπολογισμού και του χρόνου επιδότησης λόγω ασθένειας για τη συμπλήρωση της ειδικής προϋπόθεσης των 100 ημερομισθίων κατ' έτος την τελευταία βετία.

9. Επειδή και όπως προεκτέθηκε, ο δικαιολογητικός λόγος για τον οποίο θεσπίσθηκε, με τις διατάξεις του άρθρου 40 του ν. 2084/1992, ο συνυπολογισμός στον συνολικό χρόνο ασφάλισης του ασφαλισμένου (προκειμένου να θεμελιωθεί στο πρόσωπό του συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος) των ημερών επιδότησης αυτού λόγω ασθένειας ή τακτικής ανεργίας του, είναι η αποχή τούτου από την εργασία του όχι από υπαιτιότητά του (ΣτΕ 4292/2013, 1975/2006), λόγος ο οποίος συνιστά και στις δύο αυτές περιπτώσεις ανυπαίτιο κώλυμα παροχής εργασίας και καθιστά απολύτως δικαιολογημένη την αντιμετώπισή τους κατά ενιαίο τρόπο, ήτοι τόσο στη περίπτωση της θεμελίωσης δικαιώματος πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος, όσο και στη περίπτωση της μειωμένης τέτοιας (του άρθρου 28 παρ. 3α του α.ν. 1846/1951).

10. Συνεπώς, θα πρέπει να γίνει δεκτό, ότι οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 40 του ν. 2084/1992 (όπως αυτές ίσχυαν, πριν αλλά και μετά την αντικατάστασή τους με τις διατάξεις της παραγράφου 18 του άρθρου 10 του ν. 3863/2010 και του άρθρου 40 του ν. 3996/2011), καθιερώνουν, κατά την ορθή τους ερμηνεία, και για την περίπτωση κατά την οποία ο ασφαλισμένος του ΙΚΑ δεν συμπληρώνει τις 100 ημέρες εργασίας ανά έτος στην κρίσιμη πριν από τη συνταξιοδότησή του πενταετία, προκειμένου να λάβει μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, τη δυνατότητα συνυπολογισμού, προς συμπλήρωση των 100 αυτών ημερών ανά έτος, όχι μόνο των ημερών επιδότησής του λόγω τακτικής ανεργίας, αλλά και των ημερών επιδότησής του λόγω ασθένειας (200 ή 300 ημέρες κατά την τελευταία 10ετία ή οποτεδήποτε, αντιστοίχως).

11. Εξάλλου, κατά γενική αρχή του δικαίου της κοινωνικής ασφάλισης, για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος απαιτείται η ύπαρξη κατά τον χρόνο επέλευσης της ασφαλιστικής περίπτωσης, ενεργού ασφαλιστικού δεσμού του ασφαλισμένου με τον ασφαλιστικό οργανισμό. Ο δεσμός αυτός διακόπτεται με την υποβολή της περί συνταξιοδότησεως αιτήσεως ή την αποδεδειγμένη μεταβολή του επαγγελματικού προσανατολισμού ή την οριστική διακοπή της ασφαλιστέας απασχολήσεως, εφ' όσον αυτή σαφώς συνάγεται από τις συνθήκες που συντρέχουν σε κάθε περίπτωση (Σ.τ.Ε. 801/2012, 941/2005, 3614/2001, Κ. Κρεμαλή "Η Κοινωνική Ασφάλιση των Εργαζομένων", έκδ. 1982, σελ. 313-317). Απλή, όμως, διακοπή της ασφαλιζόμενης απασχόλησης δεν συνιστά εκδήλωση βουλήσεως του ασφαλισμένου για αποχώρηση από τον ασφαλιστικό οργανισμό, όταν δεν αποδίδεται αιτιολογημένα σ' αυτόν πρόθεση μεταβολής του επαγγελματικού προσανατολισμού του, δοθέντος ότι αυτός μπορεί ελεύθερα να επαναλάβει οποτεδήποτε την διακοπείσα απασχόλησή του (Σ.τ.Ε. 4292/2013, 1058/2007 κ.ά.).

12. Όμως, όταν πρόκειται για ημέρες εργασίας κατά τις οποίες ο ασφαλισμένος επιδοτήθηκε λόγω ασθένειας από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, και οι οποίες, κατά τα προεκτεθέντα, συνυπολογίζονται (θεωρούμενες ως ημέρες διανυθείσες στην ασφάλιση του Ιδρύματος) για τη συμπλήρωση των απαιτούμενων (γενικών, αλλά και της ειδικής των 100 ημερών ανά έτος την τελευταία πενταετία πριν από το έτος υποβολής της σχετικής αίτησης) προϋποθέσεων θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος, για τη λήψη όχι μόνο πλήρους, αλλά και μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως διαρραγείς ο ασφαλιστικός του δεσμός με το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, αν δεν προκύπτει σαφής βούληση του ανωτέρω ασφαλισμένου περί διακοπής αυτού (Γνωμ. Ολομ. ΝΣΚ 64/2006).

Απάντηση

13. Κατά ακολουθίαν των ανωτέρω, η απάντηση επί του τεθέντος ερωτήματος είναι ότι και ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας (εκτός εκείνου της τακτικής ανεργίας) δύναται να λαμβάνεται υπόψη για τη συμπλήρωση της ειδικής προϋπόθεσης των 100 ημερών ασφάλισης ανά έτος την τελευταία δετία, πριν από το έτος υποβολής της σχετικής αίτησης, όταν πρόκειται για συνταξιοδότηση με μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος από το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ.

Αθήνα 16-2-2016

Ο Γνωμοδοτών Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Χαράλαμπος Γ. Μπρισκόλας